

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 14/2023, 13 MARCA 2022 © PISM

KOMENTARZ

Po spotkaniu Macrona i Sunaka – trudne „serdeczne porozumienie”

Przemysław Biskup, Amanda Dziubińska

10 marca 2023 r. w Paryżu odbył się pierwszy od 2018 r. francusko-brytyjski szczyt, któremu przewodniczyli prezydent Emmanuel Macron i premier Rishi Sunak. Spotkanie miało zademonstrować wolę odnowienia partnerstwa strategicznego osłabionego po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE. Mimo serdecznej atmosfery podczas konferencji prasowej przywódców wyzwaniem w relacjach dwustronnych pozostają strukturalne różnice interesów Francji i Wielkiej Brytanii.

W jakich okolicznościach odbył się szczyt?

Spotkanie Macrona i Sunaka, w którym udział wzięli także premier Francji oraz ministrowie spraw zagranicznych, wewnętrznych, obrony, gospodarki, energii, środowiska i transportu obu państw, było ukoronowaniem wysiłków Francji i Wielkiej Brytanii na rzecz zbliżenia, które podejmowano od września ub.r. po kilkuletnim okresie sporów. Wcześniejsze działania obejmowały udział premier Liz Truss w szczycie Europejskiej Wspólnoty Politycznej, rozmowy Sunaka z Macronem podczas szczytu COP w Egipcie, zawarcie w listopadzie ub.r. porozumienia w sprawie finansowania przez stronę brytyjską francuskich służb kontrolujących wybrzeże kanału La Manche, a w styczniu br. – brytyjsko-unijnego porozumienia w sprawie modelu granicy na wyspie Irlandii (Windsor Framework). 31 marca w inauguracyjną wizytę państwową do Francji uda się król Karol III, a program przewiduje pierwsze wystąpienie brytyjskiego monarchy w Senacie.

Jakie były francuskie oczekiwania wobec szczytu i co udało się osiągnąć?

Francja postrzega wzmocnienie współpracy z Wielką Brytanią, dysponującą porównywalnymi do niej zdolnościami wojskowymi, jako fundament bezpieczeństwa na kontynencie i szansę na rozwój przemysłu zbrojeniowego. Macron i Sunak potwierdzili zobowiązania wynikające z traktatu z Lancaster House (2010 r.) i deklaracji z Chequers (1995 r.), zapowiedzieli zwiększenie integracji francuskich i brytyjskich sił zbrojnych na poziomie wymiany informacji wywiadowczych i z rozpoznania oraz systemów obrony powietrznej. Oba państwa mają też rozwijać kilka innowacyjnych programów wojskowo-przemysłowych (m.in. pocisku przeciwokrętowego i manewrującego – FMAN/FMC, precyzyjnych pocisków dalekiego zasięgu) oraz koordynować wysiłki na rzecz zwiększenia produkcji obecnie używanego uzbrojenia (poruszono m.in. kwestie zagrożeń dla łańcuchów dostaw, komponentów i materiałów krytycznych, wzajemnego dostępu do rynku).

KOMENTARZ PISM

Jakie są brytyjskie postulaty i stopień ich realizacji?

Kluczowym celem Wielkiej Brytanii jest powstrzymanie nielegalnych przekroczeń granicy morskiej na kanale La Manche (45 tys. osób w ub.r.). Jest to jedna z najbardziej zapalnych kwestii w brytyjskiej polityce wewnętrznej w kontekście nadchodzących wyborów do Izby Gmin (najprawdopodobniej w maju 2024 r.). Sunak odniósł połowiczny sukces, uzyskując od Francji zobowiązanie do zacieśnienia kontroli jej wybrzeża i utworzenia nowych ośrodków migracyjnych w zamian za dotację (500 mln funtów w ciągu trzech lat), jednak bez readmisji osób przechwyconych przez brytyjskie służby. Oprócz kwestii migracyjnych Wielka Brytania potwierdziła kontynuację współpracy z francuskim przedsiębiorstwem EDF w zakresie budowy elektrowni jądrowych w Hinkley Point i Sizwell, a także otwarcie nowych połączeń energetycznych z Francją i udostępnienie brytyjskich terminali LNG dla importu gazu do UE. Oba państwa mają podobne strategie energetyczne ukierunkowane na rozwój siłowni jądrowych i OZE.

Jaka rysuje się przyszłość współpracy francusko-brytyjskiej?

Wyzwaniem jest rozbieżność cykli wyborczych w obu państwach. We Francji zamknął się on w ubiegłym roku, a Wielka Brytania obecnie wkracza w okres kampanijny. Brak znaczących sukcesów Francji w powstrzymywaniu nielegalnych przepraw przez La Manche będzie miał negatywne skutki dla współpracy obu państw, m.in. zwiększając presję na sfinalizowanie przez Wielką Brytanię prac legislacyjnych nad zawieszeniem w tym zakresie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (Illegal

Migration Bill 2023). Choć rosyjska inwazja na Ukrainę wzmocniła potrzebę francusko-brytyjskiego zbliżenia, dla Francji wyzwaniem będzie pogodzenie bliskiej współpracy z Wielką Brytanią ze swoimi europejskimi ambicjami (dotyczącymi np. autonomii strategicznej UE). Korzystna dla obu państw jest też większa synergia działań w regionie Indo-Pacyfiku i w Afryce. Konieczne będzie jednak konsekwentne uzgadnianie stanowisk w obszarach, w których ścierają się interesy obu państw (np. sektor zbrojeniowy, w tym kontekście AUKUS, badawczo-rozwojowy, finansowy).

Co szczyt oznacza dla UE i wsparcia Ukrainy?

Francusko-brytyjskie porozumienie stanowi jeden z elementów zainicjowanej przez Sunaka polityki odprężenia w relacjach brytyjsko-unijnych, a także odblokowania współpracy w zakresie energetyki, badań naukowych czy zbrojeń. To ostatnie jest kluczowe dla europejskiego wsparcia dla Ukrainy mimo różnic między Francją i Wielką Brytanią co do strategicznej wizji zakończenia wojny i oceny pozycji Rosji po jej zakończeniu. Zapowiedziano m.in. ściślejszą koordynację szkoleń i dostawy broni dla Ukrainy oraz gotowość do udzielenia temu państwu gwarancji bezpieczeństwa po zakończeniu działań zbrojnych, co miałyby ułatwiać jej obronę i zapobiec przyszłym agresjom. Zapowiedziane wzmocnienie współpracy sił zbrojnych Francji i Wielkiej Brytanii sprzyjać będzie też koordynacji brytyjskich, francuskich i unijnych polityk sankcyjnych wobec Rosji oraz w relacjach z Chinami.